

Propozycje tematów badawczych/ Proposals of research topics

Dyscyplina: Historia/ Discipline: History

dr hab. Anna Odrzywolska, prof. UJD

Wydział Humanistyczny

Instytut Historii

a.odrzywolska@ujd.edu.pl

1. Źródła o tematyce medycznej z XVI i XVII w. i ich wartość merytoryczna w badaniach nad historią medycyny.

Analiza źródeł i ocena ich przydatności do badań nad szeroko pojętą historią medycyny. Próba ustalenia, jakiego rodzaju są to przekazy (dokumentowe, narracyjne), jaka jest ich proveniencja, autorzy, jakie zagadnienia poruszają i na jakie pytania badawcze pozwalają udzielić odpowiedzi (rozumienie zjawiska choroby, symptomy chorobowe, diagnostyka, sposoby leczenia, stosowane terapie, et cetera).

Analiza źródeł i ocena ich przydatności do badań nad szeroko pojętą historią medycyny. Próba ustalenia, jakiego rodzaju są to przekazy (dokumentowe, narracyjne), jaka jest ich proveniencja, autorzy, jakie zagadnienia poruszają i na jakie pytania badawcze pozwalają udzielić odpowiedzi (rozumienie zjawiska choroby, symptomy chorobowe, diagnostyka, sposoby leczenia, stosowane terapie, et cetera).

1. Medical sources from the 16th and 17th centuries and their substantive value in research on the history of medicine.

Analysis of sources and assessment of their usefulness for research on the broadly understood history of medicine. An attempt to determine what kind of scientific sources they are (documentary, narrative), what is their provenance, authors, what issues they raise and what research questions they allow to answer (understanding the phenomenon of the disease, disease symptoms, diagnostics, methods of treatment, applied therapies, etc.). cetera).

2. Medycyna hiszpańska za panowania króla hiszpańskiego Filipa II Habsburga (1527 - 1598)

Celem badawczym będzie zbadanie następujących zagadnień i problemów badawczych: Warunki rozwoju medycyny hiszpańskiej w okresie panowania Filipa II. Stosunki polityczne Hiszpanii - kierunki podbojów i ekspansji politycznej. Stan gospodarki kontekście takich zagadnień, jak przejęcie kolonii portugalskich. Nauczanie medycyny na uniwersytetach hiszpańskich. Obecność medycyny w klasztorach i innych ośrodkach zajmujących się leczeniem. Wpływ medycyny arabskiej na medycynę w Hiszpanii XVI wieku. Słynni medycy hiszpańscy i ich wkład w rozwój medycyny europejskiej. Wkład medycyny hiszpańskiej XVI w. w rozwój myśli medycznej Nowego Świata (i odwrotnie).

2. Spanish medicine during the reign of Spanish King Philip II of Habsburg (1527 - 1598)

The research goal will be to investigate the following issues and research problems: Conditions for the development of Spanish medicine during the reign of Philip II. Political relations of Spain - directions of conquest and political expansion. The state of the economy in the context of issues such

as the takeover of Portuguese colonies. Teaching medicine at Spanish universities. The presence of medicine in monasteries and other treatment centers. The influence of Arabic medicine on medicine in Spain in the 16th century. Famous Spanish physicians and their contribution to the development of European medicine. The contribution of 16th century Spanish medicine to the development of medical thought in the New World (and vice versa).

dr hab. Barbara Kowalska, prof. UJD

Wydział Humanistyczny

Instytut Historii

b.kowalska@ujd.edu.pl

1. Młodość i starość w mentalności średniowiecza

Na przestrzeni dziejów przywiązywano uwagę do ludzkiego wieku, o czym świadczą mniej bądź bardziej złożone podziały ludzkiego życia na okresy. Średniowiecze nie było wolne od takiego myślenia, ukształtowanego głównie przez Ojców Kościoła, z najbardziej znanym podziałem: dzieci, młodzież, młodzi (dojrzały) i starcy (pueri, adolescentes, iuvenes, senes utriusque sexus). W nauce mediewistycznej miała miejsce dyskusja wokół wieku dziecięcego, zainspirowana przez Philippe'a Ariesa. Przyniosła ona konkluzje nie do końca zgodne z sądem wybitnego historyka – grono badaczy wypowiedziało się bowiem, że wiek ten miał jednak w epoce określone miejsce, a dzieci dostrzegano i wykazywano wobec nich troskę. Młodość i starość, jak przystało na każdą epokę targaną sprzecznościami, to jedno z podstawowych pojęć funkcjonujących w kulturze średniowiecza, kategorie czy wręcz toposy, którym przypisywano określony zespół wyobrażeń i typowe dla nich wartościowanie. Kategorie te odnosiły się do ludzi z elitarnych kręgów, gdyż spuścizna piśmienna epoki im właśnie w przeważającej mierze jest poświęcona. Były najczęściej zestawiane opozycyjnie. Młodość to czas nauki, przypatrywania się autorytetom - mistrzom, także czas błędów, starość natomiast to wiek dojrzały, szanowany, nobilitujący. To starcy sędziwi, jak pisał Wincenty Kadłubek, mogli wieść filozoficzne i teologiczne dysputy, mogli doradzać i zaświadczać o rzeczach ważnych – mogli być autorytetami. Wyobrażenia o kategoriach młodości i starości znajdziemy w różnych gatunkowo przekazach: kronikach, żywotach świętych, kazaniach, traktach o wychowaniu, czy mowach uniwersyteckich. To one będą źródłową podstawą historycznej analizy, wspomaganej refleksją archeologiczną, antropologiczną i teologiczną. Celem badawczym rozważań będzie analiza przeprowadzona pod kątem spójności myślenia o starości i młodości oraz odmienności poglądów odbiegających od jednorodnej, powyższej wykładni, np. dotyczących młodości, przewyższającej niekiedy starość. Jednej i drugiej sytuacji muszą towarzyszyć pytania o przyczyny poglądów i celowości ich głoszenia – wszak literatura średniowieczna zawsze komuś bądź czemuś służyła.

Wybrana literatura:

- Starość i młodość w literaturze i kulturze, red. M. Kurana, Łódź 2016 (wybrane rozdziały monografii).
- J. Naumowicz, Okresy życia ludzkiego według Ojców Kościoła, „Vox Patrum” (2011), t. 56, nr 31.
- Dzieciństwo i starość w ujęciu historyków, red. A. Obara-Pawłowska, M. Kołacz-Chmiel, Lublin 2016 (wybrane rozdziały monografii).
- A. Szafranek, Czy starość w wiekach średnich była okresem pomyślnym? Refleksje na temat starości w świetle Roczników Jana Długosza, „Kultura i Społeczeństwo” 2014, nr 1.
- G. Myśliwski, Starość i długowieczność w Polsce do połowy XVI w. na tle porównawczym,

„Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2001, t. 49, nr 3.

- B. Kwiatkowska, K. Boryslawski, Starość w średniowieczu i dziś, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2010, t. 58, nr 1.
- G. Minois, Historia starości: od antyku do renesansu, tłum. K. Marczevska, Warszawa-Gdańsk 1995.
- J. Le Goff, N. Truong, Historia ciała w średniowieczu, tłum. I. Kania, Warszawa 2006.
- J. Godlewicz-Adamiec, Między brakiem doświadczenia a żalem za utraconą młodością – literackie obrazy młodości i starości w średniowieczu, „Conversatoria Litteraria” 2017, t. 11.

1. Youth and old age in the mentality of the Middle Ages

Throughout history, attention has been paid to human age, as evidenced by the more or less complex divisions of human life into periods. The Middle Ages were not free from such thinking, shaped mainly by the Fathers of the Church, with the most famous division: children, youth, young (mature) and old (pueri, adolescentes, iuvenes, senes utriusque sexus). In medievalist scholarship, there was a discussion around childhood, inspired by Philippe Aries. It brought conclusions that were not entirely consistent with the judgment of the eminent historian - a group of researchers said that this age had a specific place in the era, and children were noticed and cared for. Youth and old age, as befits every era torn by contradictions, are some of the basic concepts functioning in the culture of the Middle Ages, categories or even *topoi*, to which a specific set of images and typical valuations were assigned. These categories referred to people from elite circles, because the written heritage of the era is largely devoted to them. They were most often juxtaposed in opposition. Youth is a time of learning, observing authorities - masters, also a time of mistakes, while old age is a mature, respected and ennobling age. It was the elderly, as Wincenty Kadłubek wrote, who could conduct philosophical and theological debates, could advise and testify about important matters - they could be authorities. Ideas about the categories of youth and old age can be found in various types of sources: chronicles, lives of saints, sermons, treatises on education, and university speeches. They will be the source basis for historical analysis, supported by archaeological, anthropological and theological reflection. The research goal of the considerations will be an analysis carried out in terms of the coherence of thinking about old age and youth and the differences in views that differ from the homogeneous interpretation above, e.g. regarding youth, which sometimes exceeds old age. Both situations must be accompanied by questions about the reasons for the views and the purposefulness of proclaiming them - after all, medieval literature always served someone or something.

Selected literature:

- Old age and youth in literature and culture, ed. M. Kurana, Łódź 2016 (selected chapters of the monograph).
- J. Naumowicz, Periods of human life according to the Fathers of the Church, *Vox Patrum* (2011), vol. 56, no. 31.
- Childhood and old age from the perspective of historians, ed. A. Obara-Pawłowska, M. Kończ-Chmiel, Lublin 2016 (selected chapters of the monograph).
- A. Szafranek, Was old age in the Middle Ages a successful period? Reflections on old age in the light of Jan Długosz's *Roczniki*, "Kultura i Społeczeństwo" 2014, no. 1.
- G. Myśliwski, Old age and longevity in Poland until the mid-16th century on a comparative background, "Kwartalnik Historii Kultury Materialnej" 2001, vol. 49, no. 3.
- B. Kwiatkowska, K. Boryslawski, Old age in the Middle Ages and today, "Quarterly of the History

of Material Culture" 2010, vol. 58, no. 1.

- G. Minois, History of old age: from antiquity to the Renaissance, transl. K. Marczeńska, Warszawa-Gdańsk 1995.
- J. Le Goff, N. Truong, The History of the Body in the Middle Ages, transl. I. Kania, Warsaw 2006.
- J. Godlewicz-Adamiec, Between lack of experience and regret for lost youth - literary images of youth and old age in the Middle Ages, "Conversatoria Litteraria" 2017, vol. 11.

prof. dr hab. Janusz Zuziak
Wydział Nauk Społecznych
Katedra Nauk o Bezpieczeństwie

j.zuziak@ujd.edu.pl

1. Wojsko Polskie we Francji 1939-1940:

- organizacja;
- działania bojowe;
- biografistyka wojskowa.

1. Polish Army in France 1939-1940:

- organization;
- combat operations;
- military biography.

2. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1940-1947:

- organizacja;
- działania bojowe;
- biografistyka wojskowa.

2. Polish Armed Forces in the West 1940-1947:

- organization;
- combat operations;
- military biography

3. Polska emigracja polityczno-wojskowa w Wielkiej Brytanii po II wojnie światowej:

- organizacje polityczne;
- organizacje wojskowe;
- instytucje naukowe, działalność naukowa, piśmiennictwo wojskowe.

3. Polish political and military emigration in Great Britain after World War II:

- political organizations;
- military organizations;
- scientific institutions, scientific activity, military literature.

4. Polska w międzynarodowych misjach pokojowych 1953-2023:

- misje pokojowe w Korei, Wietnamie i Indochinach;
- misje pokojowe w Afryce;
- misje pokojowe na Bliskim Wschodzie;
- misje pokojowe na Bałkanach.

4. **Poland in international peacekeeping missions 1953-2023:**

- peacekeeping missions in Korea, Vietnam and Indochina;
- peacekeeping missions in Africa;
- peacekeeping missions in the Middle East;
- peacekeeping missions in the Balkans.